

Projekt do ustawy

regulującej stosunki prawne stanu nauczycielskiego przy publicznych szkołach ludowych w Królestwie Galicyi i Wielkiem Księstwie Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Królestwa Galicyi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego postanawiam, co następuje:

Tytuł I.

O obsadzeniu posad nauczycielskich.

§. 1.

O każdej opróżnionej posadzie nauczycielskiej przy publicznej szkole ludowej uwiadamia bezwzględnie miejscowa władza szkolna powiatową władzę szkolną, która ogłasza konkurs.

§. 2.

W ogłoszeniu konkursu należy wymienić: rodzaj służby, miejsce opróżnionej posady, przywiązaną do niej najniższą płacę roczną z oznaczeniem sposobu możliwego i stopniowego jej podwyższenia, wyszczególnić dokumenta, które do podania mają być załączone, a kompetentom polecić, iż prosby swe mają przedłożyć dotyczącej władzy szkolnej miejscowej.

§. 3.

Konkurs ogłasza się w urzędowej gazecie krajowej i w jednym lub kilku, szczególnie fachowych organach prasy publicznej, które oznaczy, według uznania, powiatowa władza szkolna.

§. 4.

Do wniesienia podań wyznacza się najmniej sześciotygodniowy termin.

Nauczyciele, umieszczeni na posadach, wniosą podania swe na ręce przełożonej powiatowej władzy szkolnej, która ma dołączyć swą opinię.

Podania wniesione po upływie terminu, równie jak podania nieopatrzone należyte dokumentami, choćby w terminie wniesione, nie mogą być uwzględnione.

§. 5.

Miejscowa władza szkolna zbiera podania i przedkłada w czterech tygodniach wniosek na obsadzenie opróżnionej posady.

§. 6.

Prawo prezentowania (mianowania), służące dotąd gminom, przechodzi na powiat szkolny, a wykonywać je będą te same organa, które są powołane do zawiadywania sprawami ekonomicznemi powiatu szkolnego (§§. 38. i 39. ust. kraj., dotyczącej uregulowania spraw zakładania i utrzymywania szkół, równie jak uczęszczania do publicznych szkół ludowych).

§. 7.

Przy szkole, której nie utrzymuje powiat, służy prawo prezentowania (mianowania) temu, który ją utrzymuje.

§. 8.

Prawo prezentowania, służące plebanowi, który nie jest obowiązany do ponoszenia ciężarów patronatu, ustaje z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

§. 9.

Jeżeli prawo prezentowania (mianowania) nie służy władzy tej, do której należy powiatowy nadzorca szkolny, natenczas winna powiatowa władza szkolna uprawnionemu do prezentowania (mianowania) przedłożyć o każdym kandydacie swą opinię, którą należy dołączyć do dokumentu prezentacyjnego (§. 10.).

§. 10.

Uprawniony do prezentowania (mianowania), nie wiążąc się do przedstawienia miejscowej władzy szkolnej, ażeby do pewnego przez nią ułożonego porządku kandydatów (§. 5.), względnie do opinii powiatowej (§. 9.) władzy szkolnej, wybiera w czterech tygodniach tego, który wydaje się mu najodpowiedniejszym, i przedstawia go z przedłożeniem dotyczących aktów krajowej władzy szkolnej.

§. 11.

Do prezentowania nie może być żaden warunek przywiązany; wszelkie zobowiązanie się kandydata, sprzeciwiające się temu orzeczeniu, jest nieważne, i pod względem prawnym bezskuteczne.

§. 12.

Jeżeli krajowa władza szkolna widzi w prezentowaniu (mianowaniu) jaką trudność (§. 50. al. 4. ust. państ. z dnia 14. maja 1869.), natenczas należy całą sprawę z wyrażeniem powodów prawnych, stojących na przeszkodzie zamianowaniu, zwrócić uprawnionemu do prezentowania (mianowania), któremu pozostawia się do woli, skutecznie prezentowanie w czternastu dniach w inny sposób, lub wnieść rekurs do Ministra wyznań i oświaty.

§. 13.

Jeżeli krajowa władza szkolna uzna prezentowanie (mianowanie) za dostateczne, natenczas powołując się na nie, wystawia dekret, asygnuje mianowanemu płacę, i poleca powiatowej władzy szkolnej, by, czy to przez delegata swego, czy przez przewodniczącego miejscowej władzy szkolnej, odebrała od mianowanego przysięgę i wprowadziła go do służby.

§. 14.

Uprawnionego do prezentowania (mianowania), należy wezwać do przeznaczenia zastępcy, który ma być obecnym przy składaniu przysięgi przez mianowanego i przy jego wprowadzeniu do służby.

§. 15.

Jeżeli uprawniony do prezentowania (mianowania), nie przedłoży w terminie, ustawą określonym (§§. 10. i 12.) prezenty (nominacyi), natenczas wchodzi w jego prawa krajowa władza szkolna.

§. 16.

Każde zamianowanie nauczyciela lub pomocnika nauczycielskiego, uskutecznione w myśl §§. 1. do 15., jest stałym.

Atoli obowiązkiem jest każdego umieszczonego w zawodzie nauczycielskim, jeżeli władza szkolna, czy to powiatowa, czy krajowa, zarządzi ze względów służbowych przeniesienie jego, poddać się wyrokowi, o ile w skutek tego w dochodach swych żadnego nie dozna uszczerbku.

§. 17.

Przy przeniesieniu takim należy równie uwzględnić istniejące prawa przedstawiania i prezentowania.

§. 18.

O posunięciu, wypływającym z rangi służbowej, z niższej płacy do wyższej, niemniej o przyznaniu dodatku do płacy, przypadającego z prawa starszeństwa w służbie, orzeka powiatowa władza szkolna bez ogłoszenia konkursu.

§. 19.

Jeżeli nie chodzi o zwyczajne posunięcie według rangi służbowej, lecz gdy ma nastąpić promocya z niższego stopnia płacy na wyższy, wtenczas należy przestrzegać tego samego postępowania, które wskazano przy obsadzeniu opróżnionej posady (§§. 1—15.).

§. 20.

Mianowanie nauczycieli nadobowiązkowych przedmiotów naukowych, równie jak nauczycielek dla kobiecych robót ręcznych, w wypadkach wskazanych §. 15. ustęp 2. i 3. ust. państ. z dnia 14. maja 1869. r., ma uskutecznić powiatowa władza szkolna tym samym sposobem, jak innych osób stanu nauczycielskiego, atoli bez ogłoszenia konkursu.

Tytuł III.**O dochodach nauczycieli.**

§. 21.

W celu obmyślenia kwoty, która ma być przywiązana do każdej posady nauczycielskiej, dzielą się gminy szkolne, według cen przeciętnych najważniejszych potrzeb życia i innych miejscowych stosunków, na cztery klasy.

Podział ten uskutecznia krajowa władza szkolna, i rewiduje go co dziesięć lat; nie wyklucza się jednak przez to możliwości sprostowania, gdyby się takowe w tym czasie potrzebnem okazało.

§. 22.

Najniższa stała płaca roczna nauczyciela w gminach klasy I. (najwyższej) wynosi 600 złr., klasy II. 500 złr., klasy III. 400 złr., klasy IV. (najniższej) 300 złr.

§. 23.

Dla posad nauczycielskich przy szkołach miejskich, nie rozróżniając klas wyżej wymienionych (§. 22.), ustanawia się najniższą płacę roczną nauczyciela w kwocie 600 złr.; atoli organa, powołane do zawiadywania ekonomicznymi sprawami powiatu szkolnego (§. 6.), mogą podnieść tę płacę do cyfry wyższej.

§. 24.

Wszelkie stałe dochody nauczyciela w gotówce, na mocy zobowiązania się osób pojedynczych, fundacyj itp. pobiera (z zastrzeżeniem zużytkowania ich na ten cel w szczególności, na który są przeznaczone) gmina na rachunek powiatu szkolnego.

§. 25.

Nicstałe dochody w gotówce należy, według przeciętnej z trzech lat ostatnich, zamienić na stałe na rachunek powiatu szkolnego; wszelkich poborów od pojedynczych mieszkańców, koledy na nowy rok itp. wzbrania się na przyszłość.

§. 26.

Dopóki daniny w naturaliach nie zostaną usunięte, zamienia się je na stałą płacę w gotówce na rachunek powiatu szkolnego, według przeciętnych cen targowych z lat 1834. do 1863. (z wyłą-

czeniu lat o najwyższych i najniższych cenach), lub też, gdzie ceny targowe nie dadzą się oznaczyć, według oszacowania przez rzeczoznawców (z uwzględnieniem wymienionego wyżej czasu przeciętnego).

§. 27.

Użytkowanie gruntów, ogrodów (winnic), łąk lub lasów, których posiadanie przywiązane jest do posady nauczycielskiej, ocenia się w ten sposób, iż od czystego dochodu katastralnego każdej parceli odliczają się podatki na nich ciężące wraz z dodatkami.

§. 28.

Jeżeli kwota, wynikająca z oceny tego użytkowania (§. 27.), nie dosięga wysokości najniższej stałej płacy rocznej nauczycielskiej, natenczas mają uzupełnić powiat szkolny, i wypłacać niedobór gotówką w miesięcznych ratach z góry. Jeżeli zaś teraz już do której z posad nauczycielskich przywiązane są wyższe dochody, należy je w całości zatrzymać dla dotychczasowego posiadacza.

§. 29.

Dochody z ubocznego dozwolonego zatrudnienia nauczyciela, niemniej wartość czynszowa pomieszkania, lub wynagrodzenie za takowe, jeżeli go nie ma, lecz mu się należy — prócz tego remuneracye, zapomogi, dodatki itp. — nie wliczają się do stałej płacy rocznej nauczyciela.

§. 30.

Nauczyciele, którzy w stałej służbie przy publicznych szkołach ludowych w krajach reprezentowanych w Radzie Państwa byli czynnymi przez 5 lat bez przerwy z odpowiednim skutkiem, otrzymują z prawa starszeństwa w służbie dodatek, wypłacany w miesięcznych ratach z góry, wysokości 10% najniższej płacy rocznej (§§. 22. i 23.) tej gminy, na którą przypada dzień ukończonego piątego roku służby.

Pod temi samemi warunkami służy im prawo, po każdym upływie 5 lat służby aż do roku 30., do pobierania dalszego dodatku wysokości 10% najniższej płacy rocznej tej gminy, w której byli umieszczeni w dniu tym, gdy ukończyli dalsze 5 lat służby.

Nie należy jednak w dodatek ten wliczać nadwyżki, o którą pobierana płaca przewyższa najniższą ustanowioną płacę roczną.

§. 31.

Dozwala się powiatom szkolnym, by zamiast dodatków, przypadających z prawa starszeństwa w służbie, przyznawały nauczycielom prawo postąpienia albo promocyi do płacy wyższej, pod warunkiem takiego rozłożenia płacy na stopnie, iżby na każdy stopień zabezpieczono po każdym dziesięcioleciu aż do ukończonego 30go roku postąpienie o 20% najniższej płacy (§. 22).

§. 32.

Dyrektorowi lub nauczycielowi wyższemu należy się dodatek za kierownictwo, który w gminach I. i II. klasy wynosi dla pierwszego 300 złr., dla drugiego 200 złr.; w gminach klasy III. dla tamtego 200 złr., dla tego zaś 100 złr.; w gminach nareszcie klasy IV. dla tamtego 100 złr., dla tego 50 złr., i wypłaca się w równych ratach razem z płacą stałą. Gdzie istnieje stopniowanie w płacach, tam otrzymuje dyrektor lub nauczyciel wyższy na mocy mianowania swego płacę najwyższą.

§. 33.

Każdemu kierownikowi szkoły służy prawo do pomieszkania, składającego się z dwóch przynajmniej pokoiów z potrzebnymi lokalnościami, które ile możności ma być umieszczone w budynku

szkolnym. Wrazie gdy nie ma takiego pomieszkania, należy się mu wynagrodzenie, które ma być wymierzone w gminach I. i II. klasy w wysokości 40%, w innych zaś gminach 30% od najniższej stałej płacy rocznej w dotyczącej gminie szkolnej.

§. 34.

Innym nauczycielom służy prawo do pomieszkania o tyle, o ile byli w jego posiadaniu w czasie, gdy ustawa niniejsza zaczęła wchodzić w życie.

To samo tyczy się także wynagrodzenia za pomieszkanie, w którego posiadaniu się znajdują wynagrodzenie to ma im również być przyznane, gdyby im odjęto pomieszkanie, które posiadali.

§. 35.

Posada nauczycielska, uposażona gruntami, nadaje prawo do posiadania i użytkowania potrzebnych budynków gospodarskich.

§. 36.

Płaca pomocnika nauczycielskiego ma być wymierzana w wysokości 60% najniższej stałej płacy rocznej w tej samej gminie (§. 22).

§. 37.

Pomocnikowi nauczycielskim wtenczas tylko służy prawo do pomieszkania, jeżeli je posiadał w czasie, gdy ustawa niniejsza zaczęła wchodzić w życie. To samo tyczy się także wynagrodzenia za pomieszkanie, które posiada; wynagrodzenie to ma mu być przyznane w razie, gdyby mu odjęto pomieszkanie, które posiada.

§. 38.

Dopóki pomocnicy naucz. nie otrzymają posady stałej, potrzebują do zawarcia małżeństwa pozwolenia powiatowej władzy szkolnej.

§. 39.

Płace nauczycielek regulują się według zasad ustanowionych dla nauczycieli (§§. 23. — 38.); wszystkie jednak płace wymierzają się w wysokości 80% tej cyfry, która pod temi samemi warunkami miałyby być przyznana nauczycielom.

§. 40.

Nauczyciele nadobowiązkowych przedmiotów naukowych, równie jak nauczycielki kobiecych robót ręcznych, w wypadkach, określonych §. 15. ustęp. 2. i 3. ust. państ. z dnia 14go maja 1869. r., otrzymują stałe wynagrodzenie, którego wysokość oznacza powiatowa władza szkolna według ilości godzin, udzielanych tygodniowo.

§. 41.

Wszystkie osoby stanu nauczycielskiego, mnieszczone przy publicznych szkołach ludowych, czy to stałe, czy tylko prowizorycznie, mają zaniechać wszelkich zatrudnień ubocznych, które się sprzeciwiają powadze i godności stanu, które zabierają czas kosztem ścisłego wypełniania obowiązków powołania, lub przy których jest uzasadnione przypuszczenie, iż mogą spowodować zawikłania w sprawowaniu nrzędu nauczycielskiego.

§. 42.

Wszyscy członkowie stanu nauczycielskiego winni zaniechać udzielania tak zwanych korepe-tycyj, niemniej obowiązków organisty, zakrystyana (kościelnego, djaka itp.) od czasu, gdy nastąpi uregulowanie ich dochodów według §§. 22.—32. niniejszej ustawy.

§. 43.

W razie przekroczenia zakazu, wyrażonego w §. 42., winna powiatowa władza szkolna bezzwłocznie z urzędu postąpić sobie z wszelką surowością; gdy się przekona o naruszeniu zakazu, zawartego w §. 42., wiana wyznaczyć dotyczącemu sześciotygodniowy termin, w którym ma zrzec się służby szkolnej lub zatrudnienia ubocznego.

Przeciw temu orzeczeniu służy prawo rekursu do krajowej władzy szkolnej, który należy wnieść w przeciągu dni 8 i załatwić go bezzwłocznie.

Tytuł III.

O postępowaniu karnem przeciw osobom stanu nauczycielskiego i o uwolnieniu ich od służby.

§. 44.

Wszelkie niezgodne z obowiązkami zachowanie się osób stanu nauczycielskiego, czy to stałe, czy tylko tymczasowo umieszczonych, uważa się za przewinienie służbowe, które kierownik szkoły lub powiatowa władza szkolna powinna skarcić, czy to ustnie, czy na piśmie, wskazawszy na prawne skutki powtórnego uchybienia przeciw obowiązkom, lub wyznacza za nie krajowa władza szkolna karę dyscyplinarną.

§. 45.

Do kar dyscyplinarnych liczą się :

- a) nagana;
- b) odjęcie prawa postąpienia do wyższej płacy, lub odmówienie dodatku do płacy z prawa starszeństwa w służbie;
- c) przeniesienie na inną posadę nauczycielską.

§. 46.

Nagana udziela się zawsze na piśmie, z zagrożeniem surowszego postępowania w razie powtórnego uchybienia obowiązkom. Po upływie trzechletniej nienagannej służby zganionego kara ta traci dalszą swą doniosłość.

§. 47.

Odjęcie prawa postąpienia do pewnej wyższej płacy (§. 31.), lub odmówienie dodatku do płacy z prawa starszeństwa w służbie, może rozciągać się do jednego lub więcej lat, a nawet na zawsze.

§. 48.

Usunięcie z urzędu nauczyciela wyższego lub dyrektora za karę i wynikająca ztąd degradacja takich osób do kategorii nauczycieli może nastąpić ze zmianą miejscowości, lub też nawet bez tej zmiany.

§. 49.

Tak w tym wypadku, jak w razie przeniesienia za karę na inną posadę nauczycielską w tym samym powiecie, winien wyrok dyscyplinarny oznaczyć rangę, do której skazany ma być wliczonym w gronie nauczycieli tej miejscowości, w której ma służyć.

§. 50.

Przed wyznaczeniem kary dyscyplinarnej pewnej osobie stanu nauczycielskiego należy istotę czynu na podstawie aktów skonstatować, i obwinionemu w celu usprawiedliwienia się przedłożyć. Usprawiedliwienie ustne spisuje się protokolarnie. Gdy usprawiedliwienie (ustne czy pisemne) okaże się dostatecznym, należy o tem uwiadomić oskarżonego na piśmie.

§. 51.

Krajowa władza szkolna nie jest obowiązana przy wyznaczeniu kar dyscyplinarnych, wskazanych §. 45., do przestrzegania stopni według ich porządku.

§. 52.

Usunięcie od służby szkolnej może jednak w zasadzie wtenczas dopiero nastąpić, gdy mimo udzielonej poprzednio przynajmniej jednej z kar dyscyplinarnych dopuszczono się następnie znacznieszego zaniedbywania i uchybień przeciw wypełnianiu obowiązków służbowych. Jedynie przeciw takiemu może być natychmiast orzeczone usunięcie od służby, który dopuścił się ciężkiego nadużycia chłosty, grubszego nchybienia przeciw religii i obyczajności, alboważ niezgodnego z jego stanowiskiem zachowania się obywatelskiego.

§. 53.

Uwolnienie od służby należy zarządzić bez orzeczenia dyscyplinarnego w skutek zasądzenia karnego, pociągającego za sobą wyłączenie dotkniętego od wybieralności do reprezentacji gminnej (tyt. III. §. 48. ust. państ. z d. 14. maja 1869.).

§. 54.

O uwolnieniu od służby należy każdego razu uwiadomić Ministra wyznań i oświaty, który podaje to do wiadomości krajowych władz szkolnych w innych krajach, reprezentowanych w Radzie Państwa.

§. 55.

Zasuspendowanie od urzędu i dochodów, do niego przywiązanych, do czasu gdy trwa śledztwo sądowe lub dyscyplinarne, ma być orzeczone przez powiatową władzę szkolną, jeżeli powaga stanu nauczycielskiego wymaga bezzwłocznego nsunięcia od służby będącego pod śledztwem.

§. 56.

Gdy się okaże, iż utrzymanie suspendowanego albo jego rodziny jest niemożliwe, natenczas winna powiatowa władza szkolna orzec równocześnie o wysokości jego alimentacji, która wynosić ma najwięcej dwie trzecie płacy rocznej (§§. 22., 30., 31., 32.), pobieranej przez niego w czasie zapadłego zasuspendowania. Gdy nastąpi orzeczenie niewinności, to należy się mu zwrot tymczasowej utraty z jego płacy.

Tytuł IV.

O przeniesieniu osób zawodu nauczycielskiego w stan spoczynku, i zaopatrzeniu wdów i sierót po nich pozostałych.

§. 57.

Przeniesienie osoby zawodu nauczycielskiego w stan spoczynku ma nastąpić, gdy takowa po nienagannej służbie z powodu zbyt podeszłego wieku, z powodu ciężkich fizycznych lub duchowych ułomności, lub też dla innych uwzględnienia godnych stosunków stanie się niezdolną do pełnienia obowiązków. Przeniesienie to może być zarządzane, czy to na prośbę osoby dotyczącej, czy też bez takiej prośby z urzędu.

§. 58.

Dobrowolne zrzeczenie się służby, lub samowolne z niej ustąpienie pozbawia prawa do przeniesienia w stan spoczynku. Jako dobrowolne zrzeczenie się służby uważa się zamęcie nauczycielki wyższej lub zwykłej, równie jak zawarcie małżeństwa bez zezwolenia powiatowej władzy szkolnej przez pomocnika, nie mającego stałej posady.

§. 59.

Wystąpienie z służby szkolnej w skutek dobrowolnego zrzeczenia się, lub w skutek przeniesienia w stan spoczynku może, bez osobnego zezwolenia władzy szkolnej, krajowej nastąpić jedynie z końcem roku szkolnego, w którymto czasie ma nastąpić również ustąpienie z pomieszkania służbowego i oddanie gruntów, których posiadanie przywiązane jest do tej posady nauczycielskiej, i o których użytkowaniu należy orzec według §. 78.

§. 60.

Wymierzenie alimentacji (odprawy lub emerytury) zawisłem jest z jednej strony od płacy rocznej, z drugiej od czasu służby przeniesionego w stan spoczynku.

§. 61.

Jako płacę roczną, wchodzącą w rachunek, uważać należy tę, którą pobierał przeniesiony w stan spoczynku bezpośrednio przed tem przeniesieniem. Dodatki do najniższej płacy z prawa starszeństwa w służbie (§. 30.), gdzie nie istnieje prawo do promocji na wyższy stopień płacy, równie jak dodatki za sprawowanie urzędu dyrektora lub nauczyciela wyższego, należy uważać za części płacy rocznej.

§. 62.

Jako czas służby, wchodzący w rachunek, należy uważać ten, który osoba zawodu nauczycielskiego przepędziła po złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego do nauczycielstwa przy publicznej szkole (§. 56. ust. państ. z d. 14. maja 1869.).

Przerwa nie znosi wliczania czasu strawionego w służbie, jeżeli zostanie udowodnionem, iż się to stało bez winy i bez przyczynienia się do tego ze strony dotyczącej osoby zawodu nauczycielskiego.

§. 63.

Tym, którzy przy przeniesieniu w stan spoczynku nie dopełnili 10 lat służby (§. 62.), należy się jedynie odprawa, która wymierza się w wysokości półtorarocznej płacy, mającej się wliczyć (§. 61.).

§. 64.

Przeniesieni w stan spoczynku w czasie od jedynastego (§. 62.) do ukończonego 15., wliczyć się dającego roku służby, otrzymują trzecią część płacy rocznej, wliczyć się dającej, jako emeryturę. Po ukończeniu 15. roku mają prawo do pobierania trzech ósmych, po ukończeniu każdego pięcioletnia do dalszej ósmej części, a po ukończeniu 40. roku służby do pobierania całej płacy rocznej, wliczyć się dającej (§. 61.), jako emerytury.

§. 65.

Przeniesienie w stan spoczynku jest albo trwałe, albo czasowe. W ostatnim wypadku winien dotknięty po usunięciu przeszkody w działalności jego według zlecenia krajowej władzy szkolnej wstąpić do czynnej służby, albo zrzec się swej emerytury. W pierwszym wypadku ustaje prawo do pobierania emerytury, gdy przeniesiony na stały stan spoczynku wstąpi w służbę inną, dotowaną stałą płacą.

§. 66.

Wdowom i sierotom osób zawodu nauczycielskiego służy wtenczas tylko prawo do zaopatrzenia, gdy zmarły małżonek lub ojciec był uprawnionym do pobierania emerytury.

§. 67.

Wdowy i sieroty pomocników naucz., którzy posiadali świadectwo kwalifikacyi do nauczycielstwa, lecz zawarli małżeństwo bez należytego zezwolenia (§. 38.), nie mają prawa do zaopatrzenia.

§. 68.

Wdowa nauczyciela, który zmarł przed ukończeniem dziesięciu lat służby, dających się wliczyć (§. 62.), otrzymuje odprawę w wysokości jednej czwartej ostatniej zmarłego płacy rocznej, dającej się wliczyć (§. 61.).

§. 69.

Gdy zmarły ukończył dziesięć lat służby, dający się wliczyć (§. 62.), należy się wdowie jego pensya, która ma się wymierzyć w wysokości jednej trzeciej, ostatniej zmarłego płacy rocznej, dającej się wliczyć (§. 61.).

§. 70.

Gdy małżeństwo zawartem zostało w czasie, gdy zmarły małżonek zostawał w stanie spoczynku, lub gdy w skutek sądowego rozwodu nastąpiło rozłączenie małżeństwa przed śmiercią małżonka, natenczas wdowa nie ma prawa do pobierania pensyi.

§. 71.

W razie powtórnego zamężcia może małżonka na wypadek powtórnego owdowienia zastrzedz sobie pobieranie pensyi, lub przyjąć odprawę w wysokości dwuletniej pensyi.

§. 72.

Dla każdego dziecka po nauczycielu zmarłym, które ma wyżywić wdowa, uprawniona dla pobierania pensyi, należy się jej dodatek na wychowanie, który w ten sposób należy wymierzyć, iżby pensya jej z wszystkimi dodatkami na wychowanie nie przekraczała wysokości ostatniej stałej płacy rocznej małżonka, dającej się wliczyć (§. 61.).

§. 73.

Dodatek na wychowanie każdego dziecka ustaje z 20. rokiem jego wieku, lub z dniem otrzymanego pierwszej zaopatrzenia.

§. 74.

Gdy po zmarłym nauczycielu nie pozostała wdowa, lub gdy takowa nie ma prawa do pobierania pensji (§. 70.), natenczas należy się wszystkim niezaopatrzonym dzieciom zmarłego, które nie ukończyły 20. roku życia, ogółem w wypadku §. 68. taka sama odprawa, któraby wdowie miała być przyznana; w razie zaś §. 69. określonym, pensja konkretna, która ma być wymierzona w wysokości jednej szóstej, ostatniej przez zmarłego pobieranej stałej płacy rocznej, dającej się wliczyć.

§. 75.

Pensja konkretna ustaje dopiero z dniem, gdy już nie ma żadnego po zmarłym niezaopatrzonego dziecka w wieku poniżej dwudziestu lat.

§. 76.

Gdy wdowa po nauczycielu wstąpi powtórnie w śluby małżeńskie, natenczas, miasto dodatków na wychowanie (§. 72.), przyznaje się dzieciom zmarłego pensja konkretna (§. 74.); gdy wdowa zastrzeże sobie w razie powtórnego owdowienia dalsze pobieranie pensji, natenczas zastrzeżenie to odnosi się również do dodatków na wychowanie, a pensja konkretna ustaje w razie powyższego wypadku.

§. 77.

Wdowa i dzieci po nauczycielu zmarłym w służbie czynnej mają prawo do jego pomieszkania jeszcze przez jeden kwartał, lub do pobierania za takowe wynagrodzenia w gotówce przypadającego na zapadły następnie termin wypłaty.

§. 78.

Użytek z gruntu, należącego do dotacji posady nauczycielskiej (§. 27.), przyznaje się spadkobiercom nauczyciela zmarłego w służbie czynnej wtenczas tylko, gdy śmierć nastąpiła między d. 1. czerwca a d. 31. października. W każdym innym wypadku mają spadkobiercy jedynie prawo do zwrotu wydatków, które włożono w celu uzyskania tego użytku.

§. 79.

Gdy ostatnia, dająca się wliczyć stała płaca roczna nauczyciela zmarłego w służbie czynnej nie przenosi 600 złr., a puścizna również nie wystarcza do opędzenia kosztów słałości i pogrzebu, natenczas przyznaje się spadkobiercom zmarłego jedna czwarta owej płacy rocznej, jako ćwierć pośmiertna.

§. 80.

Na alimentacye dla osób zawodu nauczycielskiego, które stały się niezdolnymi do służby, równie jak na zaspokojenie należytości w celu zaopatrzenia ich wdów i sierót, ustanawia się fundusz pensyjny, którym zawiaduje władza szkolna krajowa (§. 57. ust. państ. z d. 14. maja 1869.).

§. 81.

Wszystkie osoby stanu nauczycielskiego, które po złożonym examinie kwalifikacyjnym do nauczycielstwa otrzymały stałą posadę, obowiązane są do wpłacania do tego funduszu po skutecznym uregulowaniu dochodów, 10% od swej pierwszej, do alimentacyi dającej się wliczyć rocznej płacy stałej, równie jak od każdej kwoty przyznanego im później podwyższenia płacy, od dodatków

z prawa starszeństwa w służbie, lub dodatków za sprawowanie urzędu; prócz tego rocznie 2% od stałej płacy rocznej, dającej się wliczyć do alimentacji.

§. 82.

Jako szczególne dochody funduszu pensyjnego przeznaczają się w szczególności:

1. owe wpłaty prawne od spadkobierstwa, które dotąd wpływały do funduszu normalnego;
2. nadwyżka należności dla administracji ksiąg szkolnych, przypadająca na kraj;
3. interkalarya z opróżnionych posad nauczycielskich, o ile nie przypadają spadkobiercom zmarłego dyrektora, nauczyciela wyższego lub nauczyciela (§§. 78., 79.), lub nie są obrócone na remuneracyę dla pomocnika nauczycielskiego.
4. pieniądze karne, wpływające z kar wymierzonych przez władze szkolne.

§. 83.

Niedobór kwoty potrzebnej do pokrycia wydatków funduszu pensyjnego ma być pokryty z funduszy krajowych.

§. 84.

Nadwyżki dochodów rocznych funduszu pensyjnego (§. 81.—83.) należy skapitalizować i jedynie przewidzieć ich wciągnąć do rachunków następnego roku.

§. 85.

Pensye, przypadające teraz już osobom stanu nauczycielskiego, lub wdowom ich i sierotom, mają być nadal także wypłacane przez tych, którzy zobowiązali się do tego.

Postanowienia przechodowe.

§. 86.

Władza szkolna krajowa przeprowadza natychmiast, skoro ustawa ta otrzyma moc obowiązującą, podział gmin szkolnych, przewidziany §. 21.

§. 87.

Na podstawie podziału tego, układa każda powiatowa władza szkolna kataster wszystkich posad nauczycielskich w powiecie, i ustanawia przytem dochód, przypadający z każdej dotychczasowemu posiadaczowi, według §§. 22.—40.

§. 88.

Przytem należy takim jedynie stale umieszczonym osobom stanu nauczycielskiego przyznać pierwszy, §. 30. określony dodatek z prawa starszeństwa w służbie, którzy już 15 lat służyli bez przerwy i z odpowiednim skutkiem przy publicznej szkole ludowej w krajach, reprezentowanych w Radzie Państwa.

Wszyscy inni mają otrzymać pierwszy dodatek z prawa starszeństwa w służbie dopiero po ukończeniu 15. roku służby.

§. 89.

Oparte na wyżej wymienionym katastrze (§. 87.) uregulowanie dochodów wszystkich osób stanu nauczycielskiego musi być przeprowadzone najdalej w jednym roku od czasu, gdy ustawa niniejsza zacznie mieć moc obowiązującą.

§. 90.

W przeciągu tego samego czasu ma się również rozpocząć czynność funduszu pensyjnego. Przy uregulowaniu dochodów każdej osoby stanu nauczycielskiego, należy wpisać w kacie powiatowej wysokość wkładki, do której każda z nich według §. 84. jest obowiązana.

Postanowienia ostateczne.

§. 91.

Niniejsza ustawa obowiązuje z początkiem następującego po jej ogłoszeniu roku szkolnego.

§. 92.

Od czasu, gdy ustawa niniejsza zacznie obowiązywać, tracą wszelkie ustawy i rozporządzenia, dotyczące się przedmiotów w niej zawartych, moc obowiązującą.

§. 93.

Do przeprowadzenia niniejszej ustawy i do wydawania potrzebnych instrukcyj upoważniony jest Minister wyznań i oświaty.